

Ministerstvo kultury

Maltézské náměstí 471/1
P. O. BOX 74
118 11 Praha 1 - Malá Strana

telefon: 257 085 111
fax: 257 322 181
e-mail: posta@mkcr.cz

Obec Horní Město
Horní Město 97
793 44 Horní Město

101 787

Národní památkový ústav ústřední pracoviště Valdštejnské nám. 3/162, Praha 1	
Došlo	10 -05- 2006
Čj.	3454
Přílohy: 4 listy	Odd: PO1

Váš dopis značky

Naše značka
č. j. 13362/2002

Vyřizuje/linka
Mgr. O. Bednářová/429

V Praze dne
7. 2. 2006

**Věc: dům č. p. 198 v obci Horní Město, okres Bruntál, kraj Moravskoslezský –
rozhodnutí o prohlášení za kulturní památku**

V příloze Vám zasíláme rozhodnutí Ministerstva kultury č. j. 13362/2002 ve výše uvedené věci.

PhDr. Vladimíra Koubová
ředitelka odboru památkové péče Ministerstva kultury

Ministerstvo kultury
odbor památkové péče
Maltézské náměstí 1
118 01 Praha 1 - Malá Strana
IČO: 00023671 ③

Příloha:

1 x rozhodnutí Ministerstva kultury č. j. 13362/2002 ze dne 7. 2. 2006

Stejnopis rozhodnutí:

- ☒ Národní památkový ústav, ústřední pracoviště
- ☒ Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Ostravě
- ☒ Městský úřad Rýmařov, úsek státní památkové péče
- ☒ Krajský úřad Moravskoslezského kraje, úsek státní památkové péče
- ☒ Vlastní

Ministerstvo kultury

Maltézské náměstí 471/1
P. O. BOX 74
118 11 Praha 1 - Malá Strana

telefon: 257 085 111
fax: 257 322 181
e-mail: posta@mkcr.cz

Rozhodnutí nabylo právní moci: 8.5.2006

za správnost: [signature]

V Praze dne 7. 2. 2006
č. j. 13362/2002

ROZHODNUTÍ

Ministerstvo kultury jako příslušný orgán státní správy na úseku státní památkové péče **p r o h l a š u j e** podle ustanovení § 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, **dům č. p. 198**, který se nachází na pozemku st. parc. č. 278, **k. ú. Horní Město, obec Horní Město, okres Bruntál, kraj Moravskoslezský, z a k u l t u r n í p a m á t k u**.

Odůvodnění

Ministerstvo kultury zahájilo na základě podnětu, který podal bývalý Státní památkový ústav v Ostravě (od 1. 1. 2003 Národní památkový ústav – územní odborné pracoviště v Ostravě), řízení o prohlášení domu č. p. 198 (bývalý obytný dům pro Továrnu na hedvábné zboží Wilhelma Bachracha), který se nachází na pozemku st. parc. č. 278, k. ú. Horní Město, obec Horní Město, okres Bruntál, kraj Moravskoslezský, za kulturní památku. Podnět byl odůvodněn tím, že se jedná o kvalitní dům postavený před rokem 1914 s geometricky členěnými fasádami, projev geometrické moderny před rokem 1914. S ohledem na kvalitní architektonický koncept a také proto, že ředitelství firmy W. Bachracha sídlilo ve Vídni, je pravděpodobné, že projekt tohoto domu vypracoval některý ze žáků vídeňského architekta Otto Wagnera. Provedení svědčí o tom, že objekt realizoval konzervativně zaměřený místní stavitel – prvky regrese – segmentové záklenky otvorů, utváření schodiště apod.

Na základě ustanovení § 3 odst. 2 zákona 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, byl v řízení dopisem ze dne 2. 9. 2004, č. j. 13362/2002, o zahájení řízení o prohlášení předmětného objektu za kulturní památku vyrozuměn vlastník, Obec Horní Město, a bylo mu umožněno k podanému podnětu se vyjádřit. Vlastník se ve stanovené lhůtě písemně nevyjádřil.

K řízení se vyjádřil Městský úřad Rýmařov, náměstí Míru 1, 795 01 Rýmařov, který ve svém stanovisku ze dne 15. 9. 2004, č. j. OSU/PI/6135/401/2004, s prohlášením předmětného domu za kulturní památku souhlasil.

Dále se vyjádřil Krajský úřad Moravskoslezského kraje, 28. října 117, 702 18 Ostrava, který ve svém stanovisku ze dne 20. 10. 2004, zn. KP/2101/04/HP, prohlášení předmětné věci za kulturní památku doporučil s odůvodněním, že je dokladem kvalitní architektury z počátku 20. století. Svým pojetím v duchu geometrické moderny se řadí k ojedinělým stavbám tohoto typu v regionu.

Komise Ministerstva kultury pro hodnocení návrhů na prohlášení věci za kulturní památku a žádostí na zrušení prohlášení za kulturní památku, sekce nemovitých kulturních památek, prohlášení předmětného domu za kulturní památku nedoporučila vzhledem k tomu, že u této bizarní stavby nenachází památkové hodnoty. Dům se sice vymyká z dobových stylových souvislostí, avšak postrádá architektonickou úroveň, jak v celkové koncepci, tak v detailu. Komise neshledává souvislost s tematikou Otto Wagnera.

Dopisem ze dne 14. 9. 2005 byl Národní památkový ústav – územní odborné pracoviště v Ostravě vyzván, aby doplnil odůvodnění svého podnětu k prohlášení předmětné věci za kulturní památku, a aby posoudil přínos architektonického a dispozičního řešení daného objektu v kontextu vývoje architektury a vyhodnotil cenné prvky interiéru.

Národní památkový ústav – územní odborné pracoviště v Ostravě ve svém dopise ze dne 26. 10. 2005, zn. 4970/2004/i, uvedl, že se z historických důvodů (zvláště v důsledku 2. světové války a následného vysídlení původního obyvatelstva) nezachovaly žádné archiválie, které by objasnily původ projektu a autorství předmětného objektu. Tato skutečnost však neznamená, že nelze na základě stylové a formální analýzy dospět k určité hypotéze týkající se autorství, popř. inspirace projektu.

Bylo zjištěno, že předmětný dům byl zapsán do pozemkové knihy v roce 1914. Z toho lze usuzovat, že projekt domu vznikl těsně před tímto rokem. Pozoruhodné a v daném regionu progresivní je dispoziční uspořádání stavby – kvádr se zaoblenými nárožími má z jedné strany schodišťovou osu s dvojramenným schodištěm prosvětleným hlubokými lodžiemi. Současně s tím je dům rozčleněn v jednotlivých podlažích do dvou úrovní – z podest schodiště jsou přístupné garsoniéry a v podlažích vždy dva byty. Zmíněné kaskádovité uspořádání domu nebylo obvyklé ani v centrech tehdejší výstavby na severní Moravě a ve Slezsku (Bruntál, Krnov, Opava, Moravská Ostrava, Frýdek, Těšín).

Další zajímavostí je řešení průčelí domu. Od konce 19. století docházelo ve středoevropských uměleckých centrech k procesu abstrahování od historizující architektonické formy směrem k racionálnímu výrazu. Pro oblast severní Moravy a Slezska byl určující vývoj ve Vídni. Zde kromě architektů jako byl Max Fabiani pracoval na formování a profilování architektonické moderny především Otto Wagner a jeho žáci. Zde je třeba připomenout postupné prosazování geometrické moderny v dílech Wagnerových žáků, byť převážná většina z nich se následně profilevala odlišně. Přesto průčelí řešená jako přísně geometrická pravoúhlá struktura prostřednictvím štukových lišt, lizén a říms (popř. cihelných pásků) se stala typickými pro jejich tvorbu po roce 1900. U méně náročných staveb se geometrický rastr projevil v omítce či v utváření režného cihelného zdiva.

Předmětný dům č. p. 198 v Horním Městě je ojedinělým, byť nenáročným příkladem tohoto procesu na Jesenícku. Fasádu člení horizontální a vertikální pásy z neomítaných cihel vymezující obdélné plochy omítaného zdiva. Do této pravoúhlé kompozice jsou zdařile začleněny okenní otvory obytných místností a ze severní strany i menší okna místností zázemí bytů. Dům se v těchto souvislostech jeví jako příklad sice prosté, ale účinné architektonické kompozice vycházející z dobových tendencí moderny. Stavba se nevyznačuje v interiérech kvalitním architektonickým detailem, nýbrž pouze prvky stavebního řemesla (schodiště, zábradlí, dveřní výplně, dlažby). Ovšem lze konstatovat, že obdobně bývala řešena převážná většina domů pro nižší vrstvy v dělnických koloniích apod., a že tedy není důvod uplatňovat při prohlášení za kulturní památku argument, že není v interiérech hodnotný architektonický detail.

Dopisem ze dne 30. 11. 2005 bylo Obci Horní Město jako účastníkovi řízení oznámeno, že Ministerstvo kultury již shromáždilo dostatečné podklady k vydání rozhodnutí a bylo mu umožněno, aby se před vydáním rozhodnutí vyjádřil k uvedeným podkladům i

způsobu jejich zjištění, popřípadě aby navrhl jejich doplnění. Účastník řízení tohoto svého práva nevyužil.

Dům č. p. 198 je volně stojícím dvoupatrovým zčásti podsklepeným domem obdélného půdorysu se sedlovou střechou. Nároží jsou zaoblena, fasády pojednány cihelným rastroem a hladkou omítkou. Vstupní průčelí je v ose probráno obdélnou hlubokou nikou otevřenou do segmentově zaklenutých lodžii osvětlujících schodiště domu. Průčelí završuje trojúhelníkový bedněný štít střechy. Z dřevěné verandy hlavního vchodu (vestavěné do přízemní části niky) vede schodiště do chodby přízemí, odkud stoupá do pater dvouramenné kamenné schodiště s kovovým zábradlím. Z podest schodiště v mezipatrech jsou vstupy vždy do dvou protilehlých jednopokojových bytů. V jednotlivých podlažích jsou dvoupokojové byty. Různá výšková úroveň bytových jednotek je patrná na bočních průčelích, kde je v každém podlaží jedna okenní osa (ta blíž jižnímu průčelí) umístěna níž oproti zbývajícím dvěma osám.

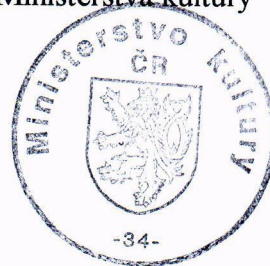
Na základě předložených materiálů dospělo Ministerstvo kultury k závěru, že dům č. p. 198 v Horním Městě je kvalitním příkladem moderní architektury soustředěné na řešení dispozice a výtvarného řešení průčelí prostředky geometrické moderny. V širším regionu Jesenicka je typově jedinečným a dle toho vyžaduje památkovou ochranu. Předmětný objekt splňuje podmínky ustanovení § 2 odst. 1 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, pro prohlášení věci za kulturní památku.

Poučení

Proti tomuto rozhodnutí lze podle ustanovení § 68 odst. 2 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), podat ve lhůtě 15 dnů od jeho doručení rozklad podáním u Ministerstva kultury. Doručení písemnosti upravuje § 24 odst. 2 správního řádu, který stanoví, že nebyl-li adresát písemnosti, která má být doručena do vlastních rukou, zastížen, ačkoliv se v místě doručení zdržuje, doručovatel uloží písemnost v místě příslušné provozovně držitele poštovní licence nebo u obecního úřadu a adresáta o tom vhodným způsobem vyrozumí. Nevyzvedne-li si adresát písemnost do tří dnů od uložení, poslední den této lhůty se považuje za den doručení, i když se adresát o uložení nedozvěděl.

PhDr. Vladimíra Koubová

ředitelka odboru památkové péče Ministerstva kultury

Příloha č. 1: zakres umístění kulturní památky

Příloha č. 1:

Tato kopie snímku katastrální mapy je nedílnou součástí rozhodnutí Ministerstva kultury
ze dne 7. 2. 2006, č. j. 13362/2002

